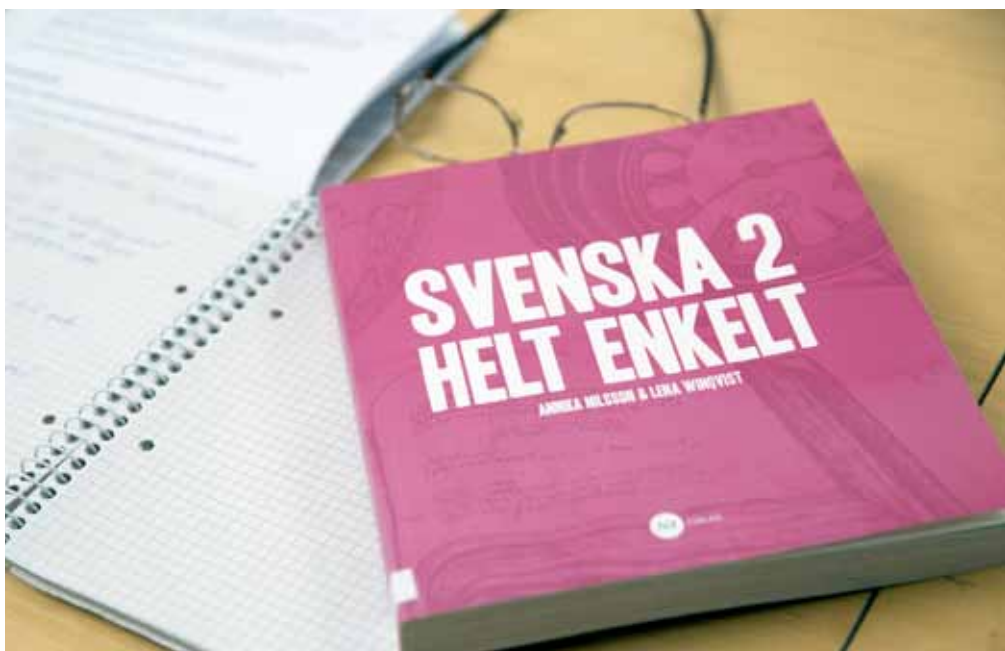

Handlingsplan för integration

2020-2023

Innehåll

3	Inledning
5	Kommunförvaltningens organisation
8	Kommunens ansvar och uppgifter för ensamkommande barn
10	Etableringsprocessen nyanlända
10	Arbetsmarknad
12	Externa samarbetspartners - föreningsliv och fritid
13	Utbildning
20	Kommunens verksamheter
20	Bostadsförsörjning
21	Finansiering
22	Trygghet

I. Inledning

I.1 Handlingsplanens syfte

Handlingsplan för integration beskriver hur förvaltningen ska arbeta med integrationsfrågor utifrån lagstiftning, reglementen, riktlinjer, Vellingemodellen och nämndernas politiska planer för verksamhetsområdena. Då det inte finns motsvarande politisk plan för kommunstyrelsen vad gäller bostads- och arbetsmarknadsfrågor är beskrivna förslag i handlingsplanen, inom dessa områden, att betrakta som ett politiskt styrdokument. Politiken antar handlingsplanen för integration 2020–2023, med de beskrivna integrationsmålen samt beslutar utifrån strategier för en väl integrerad bostadsförsörjning.

I.2 Bakgrund

Vellinge kommun arbetar sedan år 2009 med mottagande av ensamkommande barn. Under år 2016 anvisades en ny målgrupp till kommunen, då en ny lag "Ett gemensamt ansvar för nyanlända" trädde i kraft den 1 mars 2016. Kommunfullmäktige antog 2016 Handlingsplan för integration 2016–2017, som ett mål- och styrdokument för integration. Handlingsplan för integration har därefter reviderats för åren 2018–2019. Förutom beskrivning över kommunens ansvarsområden, ansvarsfördelning inom den kommunala organisationen belyses samarbetsformer med Arbetsförmedlingen, idéburenssektor, ideella organisationer, Region Skåne, kommunmedborgare m fl., i handlingsplanen.

I.3 Mål

Kommunens utgångspunkt är att alla vill och kan ta ansvar för sitt eget och sina barns liv men att stöd ibland kan behövas temporärt. Vellinge kommuns insatser skall stödja den nyanlände till eget ansvarstagande för att komma in och etablera sig i det svenska samhället.

Inom ramen för integration behöver vi ställa tydligare krav på den som kommit till Sverige och Vellinge kommun för att bygga sig ett eget liv här. Det gäller framför allt vikten av att lära sig svenska språket och att göra sig anställningsbar samt att komma i egenförsörjning. Men integration är mer än ett jobb. En viktig del i integrationen är att anpassa sig efter det svenska samhället och de normer och värderingar som gäller här. God förståelse och kunskap om vad som gäller i Sverige ökar möjligheten att komma in i det svenska samhället.

Målet med handlingsplanen är att nå en så bra integration som möjligt genom:

- Ett inkluderande mottagande där individens resurser tillvaratas och ger en mångfald som bidrar till kommunens och regionens utveckling.
- Att de nyanlända under etableringsperioden aktivt deltar i integrationsarbetet för att kunna bli självförsörjande med egen bostad.
- Att de nyanlända blir en integrerad del av Vellinge kommun.
- Ett ökat samarbete mellan de offentliga, privata och ideella sektorerna.
- Att kommuninvånarna medverkar i integrationsarbetet och att kommunen kan tillvarata detta engagemang.
- Att systematiskt kvalitetssäkra och följa upp kommunens mottagande och integrationsarbete.
- En ekonomisk hållbarhet.
- Ett inkluderande mottagande som bygger på individens delaktighet i samhället, resurser och förmåga att bli självständig och självförsörjande. Kommunens utgångspunkt är att alla vill och kan ta ansvar för sitt eget liv men att stöd ibland kan behövas. Vellinge Kommuns insatser skall stödja individen till eget ansvarstagande.
- Tydliga krav på att lära sig svenska språket samt att komma i egen försörjning.
- Särskilt fokus på att få in kvinnorna i samhället genom att de lär sig svenska språket och komma i egenförsörjning.
- Att fokusera på jämställdhet och kvinnors rättigheter som är en viktig del av Vellinge Kommuns värdegrund.

I.4 Styrning och ledning politiskt

Det politiska ledarskapet ska förmedla en tydlighet i kommunens intentioner kring mottagande av nyanlända där integration är en framgångsfaktor för kommunen. Den politiska ledningen följer verksamhetsområdena genom respektive nämnd. Kommunstyrelsen har det kommunövergripande bostads- och samhällsplaneringsansvaret samt de strategiskt övergripande sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågorna som ankommer på kommunen. KS ansvarar även för avtal med Arbetsförmedlingen eller annan part.

Då integrationen kräver många samverkande organisationer och aktörer är uthållighet och hållbarhet i genomförandet av handlingsplanen viktigt för en långsiktig integration.

1.5 Styrning och ledning tjänstemannanivå

Kommunledningen har ett samlat strategiskt ansvar för integrationsarbetet med fokus på det gemensamma kommunala ansvaret för mottagande och integration av ensamkommande barn och nyanlända. I kommunledningens uppdrag ligger det att kontinuerligt utvärdera effekterna av olika verksamheters arbete samt ekonomin med en gemensam målstyrning. Respektive avdelning ansvarar för åtgärder som faller inom dess verksamhetsområde. I etableringsfrågor rapporterar förvaltningen till KS.

Arbetsformer och styrning kommer att vara flexibla och behovsstyrda och kan behöva anpassas över tid.

1.6 Uppföljning

Uppföljning av handlingsplanens implementering och åtgärder sker av respektive avdelnings- och stabschef. Handlingsplanen följs upp av respektive verksamhet i samband med delårsrapport och årsredovisning. Utvärdering av måluppfyllelsen kommer att ske i ordinarie process i enlighet med budget- och verksamhetsuppföljning. Redovisning till Kommunstyrelsen sker i samband med delårsrapportering och årsredovisning.

1.7 Integration

Integration är en anpassning av individen. Integrationen bygger på individens egna resurser att bli delaktig och självständig i samhällslivet. Vellinge kommun anser att svenska språket, utbildning, arbete, en ordnad bostad, förståelse och respekt för det svenska samhällets grundläggande värderingar är förutsättningar för integration i samhället. Dessa delar är därför prioriterade satsningar i Vellinge kommuns integrationsarbete. Genom att planera för och arbeta med dessa fokusområden ska vi nå en god integration. Jämställdhet och kvinnors rättigheter är en viktig del av Vellinge kommuns värdegrund. Det är viktigt att detta genomsyrar allt integrationsarbete. Etableringsenheten och elevhälsan får ett särskilt uppdrag att arbeta med kvinnors jämställdhet och deltagande i samhällsintegrationen.

1.8 Målgrupper

De målgrupper som handlingsplanen fokuserar på är:

- Ensamkommande barn med asyl, barn och ungdomar som kommit till Sverige för att ansöka om asyl, utan medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare
- Ensamkommande barn som har permanent uppehållstillstånd, barn och ungdomar utan medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare som kommit till Sverige

för att ansöka om asyl och som har fått permanent uppehållstillstånd.

- Ensamkommande barn med tillfälliga uppehållstillstånd
- Ensamkommande barn med avslagsbeslut.
- Nyanländ, nyanländ invandrare som har beviljats uppehållstillstånd, kan vara vuxen eller barn med medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare.
- Person/familj som kommit på anknytning – den här målgruppen omfattas inte av bosättningslagen utan av socialtjänstlagen efter individuell prövning.

1.9 Vellingemodellen

Vellingemodellen utgår från Vellinge kommuns vision *Bästa möjliga livskvalitet – för dig*. Målsättningen för Vellingemodellen är att medverka och bidra till att den enskilde får utveckla sina personliga resurser för att leva och ta ansvar för ett självständigt liv. Detta gör Vellingemodellen genom att den genomsyras av ett individfokus. Målgrupp för Vellingemodellen är bl.a. ensamkommande barn, nyanlända men även arbetslösa ungdomar och andra grupper som av olika anledningar kan riskera utanförskap.

Med tydliga krav, individfokus och med svenska språket i centrum ska samtliga individer lämna både grund- och gymnasieutbildning med fullständiga betyg. All evidens visar att en förutsättning för ett självständigt liv är en gymnasieutbildning med minst godkända resultat. Utbildning är den viktigaste skyddsfaktorn för att skapa förutsättningar för ett självständigt liv. Därför ska kommungemensamma riktlinjer tas fram för att säkerställa att målgrupperna för integrationsplanen deltar i utbildningsinsatser. En ökad samverkan mellan skola och socialtjänst är viktig. Socialsekreterare kan med fördel arbeta mer med hembesök.

Då utbildningsbakgrunden varierar för de ensamkommande barnen, är det viktigt att individuella utbildnings- och studieplaner utformas och följs upp kontinuerligt. Vellingemodellen innebär integrering av nyanlända elever i klass/undervisningsgrupp, utifrån rektorns beslut för att motverka segregation och ge goda förutsättningar för utveckling i svenska språket.

Kommunen har som högt prioriterad målsättning att nyanlända elever, förutom i enskilda fall där speciella omständigheter talar så emot, skall spridas ut så brett som möjligt bland kommunala och fristående skolor och förskolor. Kommunen har en positiv förväntan på att fristående skolor och förskolor vill bidra till förverkligandet av denna målsättning.

1.10 Framgångsfaktorer

Framgångsfaktorer i integrationsarbetet är en sammanhållen organisation som arbetar utifrån sitt ansvarsområde mot gemensamma mål med individen i fokus. Vellingemodellen är ett av redskapen, för medarbetarna, att med en gemensam metod kunna arbeta för att ta tillvara den enskildes resurser.

Kontinuerliga uppföljningar av integrationsarbetet på olika nivåer, från individnivå till en kommunövergripande nivå, är ytterligare en framgångsfaktor i kommunens integrationsarbete.

En framgångsfaktor är att individen har ett arbete och egen bostad. Vellinge kommun arbetar med rätten till egenförsörjning där egna resurser alltid ska tillvara tas och med möjlighet till hjälp genom stöd och coaching.

2. Kommunförvaltningens organisation

2.1 Omsorgsavdelningen – Individ- och familjeomsorgen

Individ- och familjeomsorgen (IFO) inom Omsorgsavdelningen har idag en verksamhet som arbetar med ensamkommande barn. Då kompetensen för frågorna finns inom IFO har personalen som arbetar med mottagandet av nyanlända organiserats här. Omsorgsavdelningen rapporterar till Omsorgsnämnden i myndighetsärenden enligt lagstiftning på nämndens område och till KS i frågor som gäller etableringsfrågor och strategiska arbetsmarknadsfrågor.

2.2 Individ- och familjeomsorg

2.2.1 Arbete med mottagande av ensamkommande barn

Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och unga innebär bl.a. att utreda och följa upp barnens behov av placeringsform (HVB/ familjehem) och stödinsatser. Vidare är det socialtjänstens ansvar att se till att barnen får tillgång till lämplig utbildning, hälso- och sjukvård samt tandvård.

Det är viktigt att ensamkommande barn och unga placeras i HVB eller familjehem där det i möjligaste mån används svenska som vardagsspråk.

2.2.2 Ensamkommande barn och unga som fyllt 18 år

Då de ensamkommande barnen fyller 18 år slussas de vanligtvis ut i tillfälligt boende. Dessa ungdomar har vanligen ett glest nätverk av vuxna vilket innebär att de vänder sig till sin socialsekreterare för praktiskt stöd i olika avseenden. De ungdomar som är placerade på HVB externt, kommer att slussas ut i den kommun där de är placerade. Den enskilde kan inte anses ha rätt till ekonomiskt bistånd om han/hon inte efter bästa förmåga försöker bidra till sin försörjning. För ensamkommande ungdomar som uppbär försörjningsstöd ska därför krav ställas på studier, praktik eller arbete.

2.2.3 Nyanlända

Kommunen har det yttersta ansvaret för insatser enligt Socialtjänstlagen, för nyanlända.

Det kommunala uppdraget att, vid behov, ge praktisk hjälp i samband med mottagande, bosättningen och etablering i kommunen organiseras under Individ och familjeomsorgen, i verksamheten Arbete och etablering. Tjänstemannaorganisationen rapporterar i individfrågor till Omsorgsnämnden.

Anhöriga som kommer till Sverige på anknytning omfattas inte av bosättningslagen, utan omfattas istället av kommunens yttersta ansvar efter individuell prövning

enligt socialtjänstlagen. Socialtjänsten har inget generellt ansvar att ordna boende till bostadslösa. I första hand har den enskilde ett eget ansvar att planera sitt boende. Innan bistånd till boende lämnas utreds den enskildes möjligheter att tillgodose behovet på annat sätt. Den enskildes egna resurser ska alltid tillvaratas.

Deltagande i beslutade insatser är en förutsättning för att uppbära försörjningsstöd i Vellinge Kommun. Detta innebär att nyanlända som inte deltar i utbildning eller etableringsinsatser enligt etableringsprogrammet inte kan erhålla försörjningsstöd. Om försörjningsstöd beviljas i väntan på att etableringsersättning ska börja betalas ut, beviljas biståndet mot återkrav.

Revidering av Lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen skall göras för att tydliggöra samverkan. Speciellt fokus bör läggas på rapportering av närvaro i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Initiativ skall tas till regelbunden gemensam uppföljning på individnivå under etableringstiden. Utöver detta skall initiativ tas till ett uppföljningsmöte efter att individen genomgått tolv månader av etableringsprogrammet. På detta möte skall samtliga parter delta och syftet är att utvärdera insatsernas effektivitet. För att detta ska vara möjligt ska man verka för att ha veckovis rapportering och uppföljning med samverkansparterna Arbetsförmedlingen, Vuxenskolan (SFI) och Arbete och etablering.

2.3 Individ- och familjeomsorgen – samordningsansvar i integrations- och etableringsfrågor

I etableringsarbetet ingår att på en övergripande nivå arbeta med de nyanländas integration i det svenska samhället. Det kan gälla utbildning, mentorskapsprogram, arbete och deltagande i lokalsamhället. Arbetet kräver ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen som har det primära ansvaret för etableringen av de nyanlända, på arbetsmarknaden. Enhetschefen för etableringsenheten ansvarar för att integrationsarbetet tar sin utgångspunkt i Vellingemodellen. I uppdraget ingår att hitta kontaktvägar för att etablera samarbete med stödfamiljer för nyanlända.

Arbetet innebär också kontinuerliga kontakter med andra viktiga samarbetspartner t ex Region Skåne, det lokala näringslivet, föreningslivet, ideella organisationer och andra krafter som vill och kan engagera sig i integrationsprocessen. Enhetschefen för etableringsenheten ska hålla sig uppdaterad kring lagstiftning och ha kontakt med nationella myndigheter t ex Migrationsverket och Länsstyrelsen. Målet är att alla nyanlända och ensamkommande barn ska ha en kontaktperson/kontaktfamilj för att kunna ta del av det svenska vardags- och familjelivet.

Etableringsenheten samordnar ideella krafter och skapar strukturer för de som vill delta.

2.3.1 Individuell handläggning

Om nyanländ söker extra etableringsinsatser i kommunen, görs en bedömning av socialsekreteraren på Vuxenenheten, om det finns behov för extra insats, från Etableringsenheten. Extra etableringsinsats kan först bli aktuell efter 4 veckor av grundläggande insatser från Etableringsenheten, dvs Ankomsten.

Vid behov av extra insats aktualiserar ansvarig socialsekreterare en vuxenutredning enligt 11:1 Sol. Utredningen ska innehålla beskrivning av insats och behov. Utredningen ska även tydligt beskriva hur behovet kan tillgodoses med hjälp av extra etableringsinsats. Insatsen ska vara tidsbegränsad och leda till att personen i fråga ska kunna bli självständig med hjälp av extra insatsen. Uppföljning görs med socialsekreterare, etableringscoach och familjen.

Exempel på anledningar till behov av extra insatser från Etableringsenheten:

- Analfabetism
- Kvotfamilj
- Hushåll där en eller flera personer har funktionsnedsättning
- Personer som är sjukskrivna eller har andra svårigheter
- Pensionär
- Bostadslös
- Ensamstående föräldrar

2.4 Coachning

2.4.1 Etableringscoach

Etableringscoachens uppdrag är att utifrån bedömd insats från vuxenenheten arbeta med beställd insats för att utveckla de nyanländas personliga resurser och främja deras möjligheter till ett självständigt liv. I tjänsten ingår det att praktiskt stödja, vägleda och motivera de nyanlända till integration och etablering i det svenska samhället. Det kan gälla att praktiskt vägleda till utbildning, arbete, boende och deltagande i lokalsamhället. Arbetet innebär ett nära samarbete med socialsekreterare inom Vuxenenheten och Arbetsförmedlingen. När nyanländ anländer till kommunen leds introduktionsarbetet av etableringscoachens. Introduktionsarbetet kallas Ankomsten. En viktig del i uppdraget är att arbeta med den nyanländ så att denne själv ska hitta egen försörjning och eget boende under eler inför avslutat etableringsprogram.

2.4.2 Matchningscoach

Det är Arbetsförmedlingen som har det primära ansvaret för kartläggning och etablering av nyanlända. För att ytterligare stärka upp möjligheterna för individer att komma i egenförsörjning kompletterar kommunen vid behov med en matchningscoach som har i uppdrag att matcha rätt yrke till rätt person och kopplas till individens förutsättningar. Genom att skapa goda relationer med näringslivet och föreningslivet på orten ska matchningscoachens arbete för att vara ett stödjande komplement till Arbetsförmedlingen för de nyanlända i deras etableringsprocess in på arbetsmarknaden. Samarbetet är basen i matchningscoachens arbete för att kunna hjälpa de nyanlända till integration.

2.4.3 Bo-coach

Bo-coachens uppdrag är stöd och hjälp för att nyanlända ska kunna etablera sig på den reguljära bostadsmarknaden.

2.5 Tjänstemannaorganisation - Utbildningsavdelningen

Utbildningschefen leder arbetet med planeringen av nyanländas rätt till utbildning med hjälp av utbildningsavdelningens styrgrupp bestående av biträdande utbildningschef, rektor på Sundsgymnasiet samt Vellinge Lärcenter, rektor på Stora Hammars skola, rektor på Framtidskompassen Västra Ingelstad samt verksamhets-

chef för modersmåsenheten. Denna strategiska grupp kompletteras med operativ projektgrupp bestående av utbildningsavdelningens ledningsgrupp. I ledningsgruppen ingår utbildningschef, biträdande utbildningschef, samtliga rektorer, verksamhetschef för modersmåsenheten samt verksamhetschef för den centrala elevhälsan. Genomförandet sköts av rektorer i samarbete med modersmåsenheten.

2.6 Överförmyndarverksamheten

2.6.1 Arbete med mottagande

Inom överförmyndarverksamheten i Vellinge kommun arbetar en handläggare med bl.a. godmanskap till ensamkommande barn. De ensamkommande barnen i Vellinge kommun tilldelas en god man inom två dygn. De personer som har uppdrag som god man i Vellinge kommun bör ha max 3 pågående uppdrag samtidigt samt max 3–4 uppdrag i andra kommuner. God man ska genomgå utbildning om uppdraget och dess innehåll.

Särskilt förordnad vårdnadshavare tillsätts av tingsrätten efter utredning från Omsorgsnämnden. När Särskild förordnad vårdnadshavare är utsedd är det Överförmyndarens ansvar att granska att den särskilt utsedda vårdnadshavaren sköter den minderåriges ekonomi på ett korrekt sätt.

3. Kommunens ansvar och uppgifter för ensamkommande barn

Då Migrationsverket anvisar ett ensamkommande barn har kommunen 24–48 timmar på sig att placera barnet. I samband med anvisningen inleder socialtjänsten en barnvårdsutredning enligt socialtjänstlagen i syfte att utreda barnets behov av långvarig placeringsform och annat stöd. Barnets placering och eventuella andra insatser ska följas upp regelbundet.

Överförmyndarverksamheten bär ansvar för att ensamkommande barn i kommunen får en god man med uppdrag att företräda barnet i vårdnadshavares och förmyndares ställe. Det betyder i praktiken att den gode mannen har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga.

Gode man tillser att barnet genomgår hälsokontroll innan skolstart. Gode man introducerar tillsammans med skola och HVB- eller familjehemmet barnet i samhället. Vid eventuellt beslut om permanent uppehållstillstånd har socialtjänsten i den kommun där den ensamkommande är placerad ansvar att ansöka om särskilt förord-

nad vårdnadshavare för barnet. Kommunen ansvarar för att de ensamkommande barnen börjar i skolan då alla barn i Sverige har rätt till utbildning.

Då de ensamkommande barnen, med uppehållstillstånd, blir myndiga slussas de som regel ut i tillfälligt boende, om bedömning görs att ungdomen har ett fortsatt vårdbehov kan dock placering även efter 18-årsdagen vara aktuell. Socialsekreterare ska tillse att barnet ställer sig i bostadskö när regelverket tillåter. För att sänka trösklar till egen försörjning, skall alla ungdomar som uppstår försörjningsstöd ha en arbetsplatskontakt eller praktikplats.

3.1 Krav på HVB-boende i kommunen

HVB-boendet ska medverka och bidra till att den enskilde får en introduktion till svenska samhället, inflytande och delaktighet i verksamhetens utformning, möjlighet att leva under trygga och individuellt anpassade former, utveckla sina personliga resurser och får stöd att leva ett självständigt liv. Omsorgsnämnden ställer krav på bemaning och innehåll på HVB-boende och följer upp detta.

På HVB-boendena ger man barnen en introduktion i värdegrund och förhållningssätt till andra medmänniskor. HVB-boendet ska eftersträva samarbete med frivilliga organisationer, näringsliv och studieförbund. Detta för att kunna tillgodose den enskildes sociala, kulturella och andliga behov samt behov av arbetsmarknadskontakter. På HVB-boendena i kommunen erbjuds bl. a läxhjälp av ideella resurser. Barnet ska även få en kontaktperson i personalgruppen.

HVB-boendet skall vara uppmärksam på den enskildes hälsotillstånd och se till att denne erbjuds allmän hälsoundersökning samt vid behov läkarvård och tandvård. Plan ska finnas för utslussning i det svenska samhället.

3.2 Stödboende

Stödboende är tänkt som ett placeringsalternativ för unga i åldern 18–20 år. Vid särskilda skäl kan även 16- och 17-åringar bli aktuella för placering i ett stödboende. Inför en placering i ett stödboende ska socialtjänsten göra en individuell bedömning av om det är en lämplig placeringsform för den unge och om det finns risker till följd av ett eget boende med mindre närvaro av personal.

Precis som inför placering i familjehem eller HVB ska det finnas en vårdplan som ska konkretiseras i en genomförandeplan. Stödboende bör kännetecknas av ett visst antal lägenheter/boenden i en sammanhållen verksamhet. Förutom ett eget boende innebär placeringsformen stödboende ett individuellt anpassat stöd utifrån den unges behov, t.ex. känslomässigt stöd, hjälp med frågor om ekonomi, att få en struktur i sin vardag mm.

3.3 Kommunens ansvar och uppdrag för nyanlända

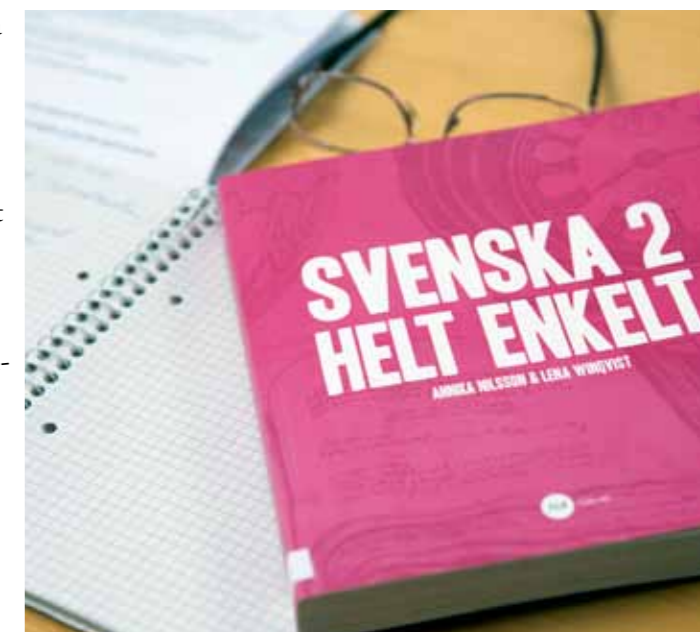
Ett flertal myndigheter och aktörer är ansvariga för olika delområden i mottagande, etablering och integrationsprocessen av nyanlända. Det kommunala uppdraget kan förenklat beskrivas enligt nedan:

- Boende för de nyanlända som anvisas till kommunen genom Migrationsverket
- Vid behov praktisk hjälp i samband med bosättningen t ex i samband med mottagandet, visa bostad, ge information om tvättstuga, hemförsäkring, el-avtal mm.
- Förskola och skola
- Utbildning i svenska för invandrare (SFI)
- Vuxenutbildning
- Samhällsorientering
- Vid behov kompletterande försörjningsstöd
- Rehabiliteringsplan, för de med nedsatt prestationsförmåga dvs 25% eller mindre
- Andra insatser enligt Socialtjänstlagen (Sol)

3.4 Tolk

Rätten till tolk regleras i förvaltningslagen. Av 13 § förvaltningslagen (2017:900) framgår: "När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar språket ska myndigheten vid behov anlita tolk." Kommunen måste därför enligt lag tillhandahålla tolkar till vid myndighetsutövning till de som inte behärskar svenska.

I Vellinge finns det tydliga direktiv för förvaltningen om hur tolktjänsterna ska användas genom en prioriteringslista där digital tolk i första hand alltid ska användas och i andra hand en telefontolk-tjänst. Endast i undantagsfall ska kontakttolk användas.

4. Etableringsprocessen – nyanlända

4.1 Ansvar för etableringsprocessen

Arbete och etablering ansvarar för mottagnings- och bosättningsprocessen. Detta innebär även kontakt med berörda myndigheter.

4.2 Intern samverkan för kunskapsspridning

I kommunen har en projektgrupp, ledd av elevhälsan, startat upp, för att arbeta med intern och extern kunskapsspridning i integrationsfrågor. Projektgruppen arbetar med följande utvecklingsområden:

- Kunskapsspridning i kommunens verksamheter som arbetar med integrationsfrågor.
- Skapa professionella samarbetsytor i mottagandet för ensamkommande barn och barn till nyanlända.
- Skapa gemensamma rutiner för normsättning och värdegrund i integrationsarbetet.

5. Arbetsmarknad

5.1 Bakgrund

En viktig faktor bakom en välfungerande integrationsprocess är hur lång tid det tar för en nyanländ att komma i arbete. Eftersom arbete är en så viktig förutsättning behövs särskilda insatser där såväl den nyanlända, kommunen, Arbetsförmedlingen, ideella organisationer som det lokala näringslivet är viktiga parter. De nyanlända har generellt inte de förutsättningar i form av utbildning, kompetens och språkkunskaper, som krävs för att kunna träda rakt in på den svenska arbetsmarknaden. I detta avseende skiljer sig de nyanlända som kommit till Vellinge inte från gruppen nyanlända i stort. En förutsättning för att komma in i arbetslivet är att lära sig det svenska språket.

5.2 Kartläggning av utbildningsnivån, nyanlända i Vellinge kommun

Varje individ ska ha en individuell integrations- och handlingsplan tas fram med egen försörjning som mål. Planen tas fram i dialog med varje individ och bygger på varje individs förutsättningar och kompetenser. Frångår man planen utan godtagbart skäl uteblir rätten till eventuell ersättning och andra förmåner.

För att genomföra detta krävs samverkan mellan verksamheten för arbete och etablering, utbildning och Arbetsförmedlingen där Arbetsförmedlingen har huvudansvaret för

kartläggningen. Kartläggningen är ett viktigt underlag för integrationsplikten som följs upp genom progression och eventuell frånvaro. Frånvaro och progression ska rapporteras till samtliga inblandade aktörer.

Integrationsplikten innefattar:

- Fokus på arbete och språk från dag ett - alla som har etableringsinsatser och/eller uppbär försörjningsstöd är skyldiga att delta i kompetenshöjande åtgärder i form av kommunala arbetsmarknadsinsatser. Sysselsättningsgraden ska uppgå till 100%.
- Varje individs eget ansvar tydliggörs.
- Uppföljning på individnivå genomförs månadsvis.
- Frångås planen uteblir rätten till eventuell ersättning eller andra rättigheter/förmåner.
- SFI-undervisning och samhällsorientering. Se dessa i respektive delar.

De nyanlända saknar i allmänhet dokumentation som kan verifiera uppgifter om utbildningsnivå och det är i de flesta fall tveksamt om uppgivna utbildningar på gymnasie- och högskolenivå är gångbara på svensk arbetsmarknad. Arbetslivserfarenhet förekommer hos männen, men sällan hos kvinnorna. Därför satsar Vellinge kommun extra på att under etableringsperioden ha insatser som vänder sig till kvinnor.

Att kvinnorna i familjen kommer i arbete är ofta avgörande för om ett större hushåll kan bli självförsörjande efter etableringsperioden på 2 år. Att både kvinnan och mannen i ett hushåll arbetar ger större förutsättningar för etablering på den reguljära bostadsmarknaden och ger också bättre förutsättningar för barn i nyanlända familjer att ha en god integration

I Vellinge kommun ska vi arbeta för att nyanlända redan under etableringsperioden ska komma vidare till anställning, utbildning eller subventionerade anställningar. Detta för att nå nollvision där ingen skall uppbära försörjningsstöd.

5.2.1 Kommunens mål för samverkan med näringsliv och övriga arbetsmarknaden

- Det ska finnas en kartläggning av de nyanländas utbildningsnivå och hur nära den svenska arbetsmarknaden den nyanlända uppskattas vara.
- Det ska finnas individuella handlingsplaner som följs upp. Det ska finnas praktik/arbetsplatser såväl i som utanför kommunen.
- För att matcha företagares och nyanländas behov ska det finnas mötesplatser/arenor för näringsliv, utbildningsverksamhet och nyanlända att träffas på.
- Individer som vill starta företag ska kunna erhålla stöd och rådgivning, till exempel genom kommunens avtal med Nyföretagarcentrum.
- De nyanlända ska etablera sig på den reguljära arbetsmarknaden.

5.3 Åtgärder för att nå målen för samverkan med arbetsmarknaden

- Etableringsenheten kartlägger de nyanländas utbildningsnivå och hur nära den svenska arbetsmarknaden den nyanlända uppskattas vara.
- Etableringscoacherna arbetar aktivt med Arbetsförmedlingen och deras aktuella arbetsmarknadsinsatser för att få kommunmedborgare i arbete.
- Matchningscoach med uppgift att ta fram och följa upp individuella handlingsplaner och ta fram och matcha praktik/arbetsplatser såväl i som utanför kommunen.
- Kommunens näringslivsenhet och enheten för arbete och etablering samverkar aktivt för att skapa mötesplatser/arenor för näringsliv, utbildningsverksamhet och nyanlända.
- Tillse att det finns företagarrådgivning för utrikesfödda, till exempel genom kommunens avtal med Nyföretagarcentrum.
- Etableringscoacherna arbetar aktivt tillsammans med Arbetsförmedlingen för att motivera nyanlända att söka arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

5.4 Kommunens uppdrag och kravställning

De obligatoriska aktiviteterna i etableringsplanen SFI och samhällsorientering ansvarar kommunen för. Dessa två

aktiviteter ska erbjudas individen snarast. Kommunen ställer krav på att alla nyanlända ska delta i SFI-undervisning och genomgå samhällsorientering enligt särskild Vellingemodell den s. k. Nystarten. Deltagande i Nystarten ska ske senast 1 månad efter bosättning i kommunen. Kommunen meddelar Arbetsförmedlingen om nyanländ med etableringsplan/individuell plan inte deltar i SFI undervisningen. Deltagande i aktivitet enligt individuell plan är en förutsättning för försörjningsstöd.

5.5 Kommunens företagare

Kommunens företagare är extra viktiga resurser som speciellt bör adresseras för att på enklaste möjliga vis ges tillgång till den kompetens som finns bland nyanlända. Mål bör tas fram för vilka och hur många arbetstillfällen som kan skapas lokalt inom kommunen. Den övergripande Näringslivs- och turismstrategin, antagen i KS, ska följas i planeringen av samverkan med kommunens företagare och näringsliv.

Näringslivsuppropet är ett nära samarbete mellan kommunen och näringslivet och genomförs med regelbundenhet. Syftet med Näringslivsuppropet är snabbare etablering av nyanlända och arbetslösa på arbetsmarknaden. Näringslivsuppropet ska fungera som ett komplement till kommunens övriga arbetsmarknadsuppdrag och Arbetsförmedlingens uppdrag.

6. Externa samarbetspartners – föreningsliv och fritid

6.1 Ideella Organisationer, Föreningsliv, Civilsamhälle

Föreningslivet är ofta ett första steg för många nyanlända för sin etablering i samhället. Vellinge kommun har ett stort och aktivt föreningsliv. På Vellinge kommuns hemsida finns drygt 100 föreningar; idrottsföreningar, kulturföreningar, pensionärsföreningar, politiska föreningar, scouter, studieförbund m fl. Flera av dessa föreningar är redan aktiva i integrationsarbetet och har mycket erfarenheter genom läxläsning, friidrottsträning, innebandy och mentorskap. Genom föreningslivet ges också möjlighet till att få insikt och utökad kunskap avseende demokratiska processer.

Vid utbetalning av bidrag använda demokrativillkor så som att bidrag inte får lämnas till en organisation om den eller någon av dessa företrädare, inom ramen för verksamheten:

- Utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter
- Diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om att alla människors lika värde
- Rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i ovan nämnda
- Motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

6.2 Kommunens roll för en aktiv fritid

Kommunens ska ta en sammanhållande roll så att föreningslivet kan kliva fram och ta större del i integrationsarbetet. Dialogmöten med ideell sektor, fritidssektor, skola, kultur kommer att arrangeras. Kommunen kommer att informera på hemsida om utbud och kommer att ta initiativ till prova-på-träffar och mässor. Fokus ligger på att

skapa olika kontaktmöjligheter för ensamkommande barn och nyanlända, och härigenom öka möjligheterna för att hitta meningsfull och utvecklande fritidssysselsättning.

Fritidsverksamheten, tillsammans med föreningslivet, genomför åtgärder som bidrar till att nyanlända integreras i föreningsverksamhet. Detta leder till att ensamkommande barn och nyanlända får information om, och erbjuds del i föreningsverksamhet, t ex idrottsträning för ungdomar, introduktion i Vellinge kommuns fritidsgårdar, möjlighet att lära sig simma och liknande insatser. Denna uppsökande verksamhet kommer att upprätthållas och utökas i takt med att fler nyanlända kommer till kommunen.

I samband med föreningsmöten möter Fritidsverksamheten och Skånes idrottsförbund gemensamt kommunens olika föreningar. Härigenom informeras idrottsföreningar om möjlighet att söka bidrag i syfte att genomföra olika integrationsaktiviteter. Föreningar söker bidrag enligt gällande regelverk.

Folkbibliotek och Kulturskola erbjuder kontinuerligt satsningar som attraherar nyanlända, t ex språkcafé i samarbete med volontärer och Vellinge Lärcenter. Biblioteken köper in mångspråkslitteratur och för gruppen övrig relevant media, genomför bibliotekvisningar på förfrågan och samarbetar med Välkomsten. Kulturskolan erbjuder olika typer av evenemang och prova- på-verksamhet för nyanlända. Ungdomsrådet skickar aktivt ut information om sina arrangemang till nyanlända.

6.3 Radikalisering

En handlingsplan mot våldsbejakande extremism har antagits politiskt. Information om var man vänder sig om man upplever oro kring frågor om våldsbejakande extremism, finns på kommunens hemsida.

7. Utbildning

7.1 Definition av nyanländ enligt skollagen

Regeringen har infört en ny definition av nyanländ i skollagen. Med nyanländ avses en person som har varit bosatt utomlands och som nu är bosatt i landet eller ska anses vara bosatt i landet och som har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då personen fyller sju år. En person ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Uttrycket ”nyanlända ungdomar” ska användas i bestämmelserna om introduktionsprogrammet språkinträdning i gymnasieskolan. Även andra elever än nyanlända ska få gå språkinträdning om det finns särskilda skäl.

Nyanlända är ingen homogen grupp. Till gruppen räknas så väl vuxna som barn:

- Arbetskraftsinvandrare
- Svensk medborgare som bott utomlands och ej tidigare gått i svensk skola
- Anhöriginvandrare
- Flyktingar från krigsdrabbade länder, asylsökande med eller utan vårdnadshavare (så kallade ensamkommande barn)
- Papperslösa

7.2 Rätt till utbildning

I Sverige råder skolplikt för grundskoleelever. Skolplikten gäller barn som är folkbokförda i landet. Detta medför att nyanlända med permanent uppehållstillstånd har skolplikt, medan asylsökande och papperslösa har enbart rätt till utbildning. Asylsökande har rätt till utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola. Asylsökande har även rätt till utbildning i gymnasieskolan förutsatt att de påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år.

Det är vistelsekommunen som är skyldig att ordna utbildning för nyanlända barn och ungdomar. Papperslösa barn, ungdomar och vuxna har inte rätt till utbildningen i förskola, vuxenutbildning eller SFI. Rätt att delta i utbildning i SFI har den som saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. Rättigheten gäller för den som:

- är bosatt i landet, från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år
- har ett fullständigt personnummer (10 siffror)
- är EU-medborgare och folkbokförd i Vellinge kommun

Ingen övre åldersgräns definieras i skollagen.

7.3 Tillgång till förskola

Nyanlända med barn i förskoleåldern uppmanas att skriva in sina barn i förskoleverksamheten. Förskolan är en viktig del i barnets språk- och identitetsutveckling och genom förskolan stärks barnets tvåspråkighet och kulturtillhörighet. Förskolan ska aktivt följa och arbeta med språkutveckling hos nyanlända barn.

Det ska finnas kommunövergripande riktlinjer för hur barnet och deras föräldrar introduceras i verksamheten för att skapa förståelse för och delaktighet i barnets utveckling. Detta gäller för förskola och grundskola. Etableringsplanen, som upprättats mellan den nyanlända och Arbetsförmedlingen, har krav på deltagande och planerade aktiviteter såsom SFI, kurs i samhällsorientering och olika typer av arbetsmarknadsaktiviteter.

I dagsläget har Vellinge kommun hög efterfrågan på förskoleplats hos både kommunala och fristående förskolor. Lagstiftningen ställer krav på att en förskoleplats ska erbjudas inom 4 månader från det att ansökan kommer in. Kraven i lagstiftningen uppnås i dagsläget av Vellinge kommun.

7.4 Rätten till utbildning i grundskolan samt SFI och IM

Asylsökande barn och ungdomar ska tas emot i skolan så snart det är lämpligt med hänsyn till elevens personliga förhållanden, dock senast en månad efter ankomsten. Nyanlända kan tas emot i såväl kommunala som fristående verksamheter. Ensamkommande asylsökande barn har rätt till utbildning, dock inte skolplikt. Ensamkommande barn med tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd har däremot skolplikt. Barn till nyanlända är en grupp som redan innehar uppehållstillstånd när de hänvisas till kommunen och har därmed skolplikt.

En nyanländ vuxen har från och med andra kalenderåret det år hen fyller 16 år rätt att delta i SFI. Från och med 1 januari 2017 är det en rättighet att gå utbildningar inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå för att bli behörig till högskola eller yrkeshögskola.

Den 1 januari 2018 fick vi en ny lag som innebär utbildningsplikt för nyanlända med kort utbildning. Utbildningsplikten innebär att alla nyanlända som tar del av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser och som bedöms vara i behov av utbildning för att kunna komma i arbete, kan anvisas att söka och ta del av utbildning, annars kan ersättningen dras in.

Dessa individer har samma närvaroplikt som övriga studerande på Vellinge Lärcenter, alltså om den studerande inte har varit på sina lektioner eller visat progression inom kursen under tre veckor skrivs eleven ut. Den tidigare individuella handlingsplanen kommer att ersättas med ett etableringsprogram. Utbildningsplikten ska följas upp och eventuell frånvaro ska rapporteras till samtliga enheter (socialtjänst, etableringsavdelning, utbildningsavdelning samt Arbetsförmedlingen).

Elever skrivs in i den skolform som är aktuell för deras ålder. När Migrationsverket beslutar om uppskrivning av ålder, ska ny skolformsplacering göras för fastställd ålder.

SFI med yrkesinriktning erbjuds i hela Skåne genom samverkan. Utbildningarna kan kombinera kurser inom

SFI/SVA med yrkeskurser inom Komvux, alternativt genomförs inom Yrkes-SFI. Yrkesutbildningarna har tagits fram för ökad matchning mellan individ och arbetsliv och har olika antagningskrav och omfattning. Genom en aktiv studie- och yrkesvägledning ges information om yrkesutbildningarnas utbud och möjligheter.

7.5 Genomförande – barn och ungdomar inom grundskolan

Rektorn ansvarar för inskrivningsmöte med mentor, lärare i svenska som andraspråk, studiehandledare, rektor samt skolsköterska. Inom två månader från det att eleven tagits emot i skolväsendet ska en stegvis kartläggning av elevens kunskaper och förmågor initieras av rektor för en så lämplig årskursplacering som möjligt. Samhällsorientering för ensamkommande kallas Välkommen och är uppbyggd enligt egen Vellingemodell innehållande bl. a. demokrati-frågor, lagar, regler, normer, värderingar, jämlikhet, jämställdhet, sexualkunskap, information om lokalsamhället och valda delar av Nystarten.

- Eleven skrivs in på en skolenhet och blir placerad i en klass.
- Eleven får undervisning i svenska som andraspråk, om behov föreligger. Parallellt med kartläggningen ges studiehandling utifrån elevens individuella behov. Studiehandledning är ett särskilt stöd för att eleven ska kunna följa den ordinarie undervisningen trots bristande kunskaper i det svenska språket. Studiehandledningen genomförs av lärare i elevens eget modersmål. Studiehandledare är organisatoriskt placerade i Modersmålsenheten.
- Rektor fattar beslut om klassplacering med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden, utifrån en dokumenterad och aktuell pedagogisk kartläggning. I detta ingår elevens förutsättningar att fungera i årskursen. Möjlighet till prioriterad timplan under det första året eleven går i svensk skola, vilket innebär att skolan får lov att frångå den ordinarie timplanen i syfte att justera fördelningen ämnena emellan utan att inskränka på den lagstadgade garanterade undervisningstiden för varje årskurs.
- Möjlighet till förlängd skolplikt för elever som kommit till Sveriges efter 12-årsåldern och inte uppnått målen i svenska i årskurs 9, dock längst till och med vårterminen då eleven fyller 18 år.
- Hög närvaro är en förutsättning för goda studieresultat. Gällande handlingsplan "Att främja närvaro i skolan" med insatser såsom mentorsamtal, elevhälsoteam, rektor och socialtjänst, tillämpas.

7.6 Framgångsfaktorer – barn och unga inom grundskolan

- Flexibilitet avseende organisation och arbetssätt.
- Dialog om det praktiska genomförandet mellan verksamhetschefen för Modersmålsenheten och rektorerna
- Samverkan ämneslärare, studiehandledare och lärare i svenska som andraspråk.
- En tidig tillhörighet och integration i klass och skola, erhålla kamrater.
- Deltagande i modersmålsundervisning.
- Elevhälsans förebyggande arbete.
- Tidig inskrivning av ensamkommande och nyanlända barn i kommunal såväl som fristående för- och grundskolors kö.

7.7 Kartläggning och inskrivning – SFI och IM

Efter att ansökan nått Sundsgymnasiet/Vellinge Lärcenter bokas ett inskrivningsmöte in där elevens utbildningsbakgrund, förmåga, behov av valideringsinsatser och kontakt med andra aktörer kartläggs. Beroende på kartläggningens utfall skrivs eleven in i Sundsgymnasiets Språkintruktionsprogram alternativt SFI. Inskrivningsteamet består av pedagog, Studie- och yrkesvägledare (SYV) samt tolk vid behov. Detta team ska vid behov utökas till att även omfatta kurator och psykolog. I samband med inskrivningen skall också en kartläggning av hälsotillståndet göras av Elevhälsan. Alla elever som skrivs in på IM språkintruktionsprogram kallas till skolsköterska för att genomgå ett hälso-

samtal. Studerande som skrivs in på vuxenutbildningen anmäls till vårdcentral via etableringsenheten.

7.8 Genomförande SFI och IM

Utbildningsinsatser inom SFI ska finnas tillgängliga så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader. Kommunen erbjuder SFI under hela året. De nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser ska kunna påbörja utbildningen inom en månad från det att de har anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen. Lag (2015:482). Kommunen ska kvalitetssäkra SFI-utbildningen i kommunen.

För varje elev upprättas en individuell studieplan. Planen innehåller uppgifter om den enskildes utbildningsmål och planerad omfattning av studierna. Utbildning i svenska för invandrare omfattar minst 15 timmars undervisning i veckan. Elever som studerar kvällstid har ett upplägg där de läser 6 timmar/vecka i grupp fördelat på två kvällar. Resterande del läser de på egen hand med digitala verktyg som stöd.

Introduktionsprogrammen, IM, vänder sig till de elever som inte uppnått behörighet till nationella program i gymnasieskolan enligt de behörighetsregler som gäller från och med hösten 2011. Benämningen introduktionsprogram signalerar att utbildningen inom dessa program syftar till förberedelser, eller introduktion, till annan gymnasial utbildning eller till arbetsmarknaden.

Den utbildning som riktar sig mot nyanlända benämns IM-språkintröduktion. I samband med att eleven har tagits emot i verksamheten startar också en stegvis kartläggning av elevens kunskaper och förmågor med syfte att få en så väl anpassad utformning av studieplanen som möjligt. Parallellt med kartläggningen erbjuds utifrån elevens individuella behov studiehandledning. Inom IM finns tre grupperingar, nivå 1 som läser mot kunskapskraven i årskurs 3, nivå 2 som läser mot kunskapskraven i åk 6 och nivå 3 som läser mot kunskapskraven i åk 9.

- Inom IM, nivå 3 erbjuds undervisning i grundskolans behörighetsgivande ämnen för att uppnå behörighet till gymnasiet.
- Rektor fattar beslut om placering i nivå 1, 2 eller 3.

Den enskilde förväntas delta aktivt i undervisningen. Genomförd utbildning, enligt individuell plan, avslutas med en Vellingecertifiering som bevis på genomförd utbildning.

Vellinge Lärcenter utgör en viktig del, ur integrations- och utbildningsperspektiv, för vuxna i Vellinge kommun. Lärcentret erbjuder svenska för invandrare (SFI) samt ett brett utbud av kurser på grundläggande- och gymnasial nivå inom Komvux och Särskild utbildning för vuxna (SUV). Studierna är individanpassade och varje studerande har en individuell studieplan. De studerande ges möjlighet att kombinera sina studier inom SFI med kurser på grundläggande- och gymnasial nivå, utifrån varje individs förmåga och behov. Genom samverkan med andra kommuner öppnas vägar till riktade yrkesorienterade utbildningar inom bristyrken som till exempel vård- och omsorg samt byggsektor. Studie- och yrkesvägledare träffar de studerande från start för att ge aktuell information och tillsammans med den sökande lägga upp en plan. Lärcentret har nära samverkan med arbetsförmedling, kommunens etableringssamordnare och näringsliv. Genom studiebesök, öppna språkaktiviteter, externa föreläsare från näringslivet samt workshops inom områden som entreprenörskap och företagande, skapas en naturlig koppling mellan undervisningsmiljön och omgivande samhälle. Detta med fokus på att alla studerande ska få tillgång till en högkvalitativ utbildning som kan kombineras med andra aktiviteter som utbildningsinsatser, praktik eller arbete samt skapa goda förutsättningar för en lyckad integration och vidaregång till högre studier och/eller arbetsliv.

Hög närvaro är en förutsättning för goda studieresultat för studerande vid IM-språkintröduktion. Gällande regelverk med information till vårdnadshavare vid ogiltig

frånvaro samma dag, varning och åtgärder enligt praxis vid rapportering till CSN oavsett frånvarorsak samt i sin förlängning utskrivning om eleven uteblir, tillämpas.

7.9 Skolplikt

- Krav ska ställas på att agera för att öka sin anställningsbarhet. Utbildningsplikt gäller för att fler ska få grundläggande och avgörande kunskaper i att läsa, skriva och räkna.
- Skolan ska vara tydlig med vilka värderingar som ska råda inom utbildning såväl som i samhället i stort.
- Det ska finnas en samlad välkomst till skola och utbildning. Kartläggning av den enskildes kunskaper och erfarenheter från tidigare skolgång enligt framtagna modell i Vellinge ska göras.

7.10 Framgångsfaktorer – SFI och IM

- Flexibilitet avseende organisation och arbetssätt.
- Kontinuerlig bedömning av elevens kunskaper för en ändamålsenlig placering i rätt skolform, gymnasieutbildning alternativt olika delar inom vuxenutbildning.
- En tidig tillhörighet och integration av SFI och IM i Sundsgymnasiets övriga verksamheter.
- Samverkan mellan IM, SFI, modersmålsenheten, studie- och yrkesvägledare, arbetsmarknad, näringsliv samt ideella organisationer.
- Möjlighet att kombinera studierna med andra aktiviteter som praktik, arbetslivsorientering, validering, praktik eller annan utbildning.
- Arbetsmarknadsutbildning med SFRI, Yrkes Vux med integrerad SFI eller Akademikerspår.
- SFI är obligatorisk för alla vuxna nyanlända.
- Resultatbaserade ersättningsmodeller för utbildningsanordnaren ska utredas för att stärka kopplingen mellan ersättning och kvalitet i utbildningen.

7.11 Samhällsorientering

Varje kommun ska se till att nyanlända invandrare, enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, erbjuds samhällsorientering. Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 år men inte 65 år är folkbokförda i kommunen och har beviljats uppehållstillstånd. Lagen gäller dock inte nyanlända som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till europeiska samarbetsområdet. Utbildningen är på 72 timmar och ska erbjudas på den studerandes modersmål.

Samhällsorienteringen syftar till att underlätta de nyanländas orientering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målet ska vara att deltagarna utvecklar kunskap om:

- De mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna.
- Den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt.
- Hur samhället är organiserat, och
- Praktiskt vardagsliv.
- Frågor om rättigheter och skyldigheter samt barnuppföstran, jämställdhet och hedersvåld ska vara ett obligatoriskt inslag i samhällsorienteringen. Särskilt informationsmaterial ska tas fram.

I dagsläget tillhandahåller Vellinge kommuns samhällsorientering. Alla nyanlända ska genomgå Välkomsten. Välkomsten innehåller 9 moduler där varje modul innehåller såväl information från ett nationellt perspektiv som ett lokalt perspektiv:

- En viktig del av integrationen är att anpassa sig efter det svenska samhället och de normer och värderingar som gäller här. Information om svenska värderingar och hur Sverige fungerar ska ges till alla tidigt och tydligt. Normer baserade på kultur eller religion får inte hindra någon från möjligheten att komma till sin rätt och att leva sitt liv i frihet.
- Samhällsorienteringen är obligatorisk för alla vuxna nyanlända och ska befästa att integration är en plikt samt belysa vikten av det svenska språket, eget arbete samt de rättighe-

ter och skyldigheter som gäller här. Ökat fokus på kvinnors och barns rättigheter.

- Införa en examination, ett samhällstest efter genomförd kurs. Komplettera om man inte klarar provet. Alla ska ha genomgått samhällsorienteringen inom ett år efter att etableringstiden inletts.
- En nionde modul läggs till i Samhällsorienteringen med fokus på att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, utgångspunkt tas i det särskilda informationsmaterial som tagits fram med innehåll som exempelvis samlevnadsetik, sexuell hälsa, individuella fri- och rättigheter, sexuell läggning och jämställdhet.

1. Att komma till Sverige och Vellinge
2. Att bo i Sverige och Vellinge
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige och Vellinge
4. Individens skyldigheter och rättigheter
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige och Vellinge
6. Motverka hedersrelaterat våld och förtryck
7. Att påverka i Sverige och Vellinge
8. Att vårda sin hälsa i Sverige och Vellinge
9. Att åldras i Sverige och Vellinge

7.12 Friskolornas beredskap

Vellinge kommun är positivt inställd till samarbetet med och för kontinuerliga samtal med de fristående enheterna gällande erbjudande av barnomsorgs- och skolplats för nyanlända barn och ungdomar. Kommunen har en positiv

förväntan på att fristående skolor och förskolor vill bidra till förverkligandet av kommunens ambition om att sprida nyanlända elever så brett som möjligt bland kommunens kommunala och fristående skolor och förskolor.

Sedan den 1 november 2016 började nya regler gälla, innebär att fristående skolor som har kö till förskoleklass och grundskola även kan ta in elever på en särskild kvot, högst 5%. De elever som tas in med hjälp av denna kvot ska ha varit bosatta i Sverige mindre än två år före starten av det aktuella läsåret. Utbildningsnämnden arbetar aktivt gentemot myndigheter för att undanröja eventuella juridiska oklarheter kring friskolors möjligheter till att införa särskild kvot.

Alla grundskolor och förskolor ska bidra i integrationsarbetet och utbildningsavdelningen för en aktiv dialog med de fristående verksamheterna för ett gemensamt ansvarstagande i det arbetet. Utbildningsnämnden arbetar aktivt gentemot myndigheter för att undanröja eventuella juridiska oklarheter kring friskolors möjligheter till att införa särskild kvot.

7.13 Modersmål

Med vissa undantag enligt Skollagen vad avser de nationella minoritetsspråken, nordiska språk och adoptivbarn gäller nedanstående för modersmålsverksamheten i Vellinge:

- Elevernas kunskapsnivå testas innan modersmålsundervisning erbjuds för att säkerställa att eleverna uppfyller skollagens krav om grundläggande nivå i grund- och grundsärskolan eller god nivå i gymnasieskolan, i aktuellt språk.
- Modersmålsundervisning erbjuds i grundskolan, grundsärskolan och gymnasiet och bedrivs efter/innan ordinarie schema, det vill säga ordinarie schema bryts ej och undervisningen sker utöver den timplan som fastställts för aktuell grund- och grundsärskola (om det inte är språkval) eller som utökad program i gymnasieskolan (om det inte är individuellt val).
- Skollagens krav på vårdnadshavare med annat modersmål än svenska och att språket är elevens dagliga umgängespråk i hemmet innebär att elever boende i familjehem eller i HVB-hem inte erbjuds att påbörja modersmål om inte dessa krav uppfylls.
- Miniminivån om minst fem elever som ska önska modersmålsundervisning för att skyldighet att anordna sådan uppkommer ska enligt skol- och gymnasieförordningarna räknas per huvudman och språk.
- Modersmål erbjuds enligt skollagen under sammanlagt sju läsår under elevens skoltid

(Skollagen 10 kap. 7 §, 11 kap. 10 §, 15 kap. 19 §, Skolförordningen 5 kap. 8 och 10–11 §§, 9 kap. 6 § och Gymnasieförordningen 4 kap. 7 och 17–19 §§).

8. Kommunens verksamheter

8.1 Kommunen som arbetsgivare

För kommunen som offentlig arbetsgivare är kompetensförsörjning en utmanande och prioriterad fråga. Att försörja organisationen med kompetenta medarbetare kräver engagemang och strategier på flera olika plan.

För att underlätta och stödja integrationsarbetet har kommunens verksamheter ett uppdrag att bidra med språkpraktikplatser.

Varje arbetsplats ska inventera och erbjuda 5% språkpraktikplatser i förhållande till antalet anställda. HR ansvarar för framtagna rutiner angående språkpraktikplatser, följer upp denna tillsammans med Etablering och arbete som matchar nyanländ med språkpraktikplats

9. Bostadsförsörjning

Vellinge kommun är en attraktiv bostadskommun med stor efterfrågan på alla typer av bostäder. Vellinge kommun har en utmaning när det gäller bostadsförsörjning för nyanlända och andra målgrupper med behov av bostad.

Vi erbjuder etableringsboende, tillfälligt boende, under etableringstiden i max 24 månader. Därefter har individen ett eget ansvar att ordna eget boende. I Vellinge gäller lika för alla, och nyanlända har ingen förtur i bostadskön. Nyanlända har tillgång till bo-coach som bistår under processen.

För gruppen ensamkommande barn med behov av HVB-placering kan kommunen idag erbjuda placering i kommunen. Då den statliga ersättningen för ensamkommande barn inte täcker de faktiska kostnaderna för HVB-placeringarna i kommunen, genererar detta ett ekonomiskt underskott.

9.1 Målsättning för etableringsboende

- Sträva efter långsiktigt hållbara boenden fördelade i alla kommundelar för att främja integration.
- Boenden ska planeras som en integrerad del av samhället, som en del av ett bostadsområde, fastighet eller del av en byggnad.
- Affärsmässighet utifrån ett långsiktigt perspektiv
- Boendet ska ge möjligheter till en snabb integration.

- Boendelösningar med en kostnad som ryms inom individens egenförsörjning
- Att placeringen av olika målgrupper med behov av etableringsboende sker på lämpliga platser i kommunen utifrån aspekter såsom; integration, närhet till skola, service, lekmöjligheter, idrott, kollektivtrafik m.m.

9.2 Sammandrag av rutin för etableringsboende

- BR-fastigheter skriver kontrakt om 12 månader med avstående av besittningsrätt med den nyanlände. Hyreskontrakten är en tillfällig boendelösning och detta kommuniceras tydligt vid kontraktsskrivningen.
- Besittningsskydd är inte aktuellt när kommunen hyr ut etableringsboende eller lägenheter för sociala ändamål.
- Det är möjligt att få hyreskontraktet på etableringsbostaden förlängt med max 12 månader, dvs total hyrestid får aldrig överstiga 24 månader. Bedömning om förlängning görs utifrån kriterier såsom skötsamhet i boendet, dvs följsamhet av gällande regler för boendet, att hyran har betalats i tid, och att den nyanlände följer uppgjord planering med Arbetsförmedling, SFI och etableringscoach.
- Under boendetiden ansvarar etableringscoachen för att stödja den nyanlände i bostadssökande.
- Grönytor och drift ansvarar Vellingebostäder för.

9.3 Strategier för en väl integrerad bostadsförsörjning

Vellingebostäder får i uppdrag att:

Arbeta med att engagera privata fastighetsägare att hyra ut bostadslösningar till olika grupper med behov av etableringsboende eller bostadssociala hyreskontrakt. Privatpersoner kan hyra ut rum, gäststugor, Attefallshus eller delar av hus till Vellingebostäder, som i sin tur hyr ut alternativt förmedlar till aktuella målgrupper.

Ta fram nya koncept och samarbetsformer för att få fram bostadslösningar till olika grupper med behov av etableringsboende eller bostadssociala hyreskontrakt genom att exempelvis: - attrahera människor med stora lägenheter i Vellingebostäders bestånd att hyra ut delar av lägenheten eller – initiera och presentera lösningar för flyttkedjor till mindre lägenheter.

10. Finansiering

I Vellinge kommun gäller självfinansieringsprincipen. Det innebär att kostnaderna för kommunens verksamheter för etablering och integration ska finansieras genom medel som tillskjuts kommunen för ändamålet av staten eller andra myndigheter.

11. Trygghet

11.1 Förebyggande arbete

Alla som bor och vistas i Vellinge kommun ska känna sig trygga. Framgångsfaktorer för trygghet i Vellinge kommun utgörs av samhällets och kommuninvånarnas samlade insatser och ansvar. Ansvaret ligger både på kommun och den enskilde, d v s kommuninvånare, fastighetsägare, verksamhetsutövare och organisationer.

Tillsammans med organisationer, volontärer, ideella föreningslivet samt myndigheter pågår arbetet i kommunen, för nyanlända och ensamkommande barn, med att skapa ett mervärde och förståelse för trivsel, trygghetsfrågor och samhällsansvar.

Målet är att få en tryggare kommun med färre brott. Kommunens trygghetsvärdar ska genom relationsskapande nätverk på bland annat kommunens etableringsboenden kontinuerligt arbeta för en ökad trygghet. Framtida aktiviteter kommer primärt att planeras i samverkan med personal på etablering och ska integreras i trygghetsvärdarnas linjeverksamhet.

11.2 Hedersrelaterat våld och förtryck

Många vuxna och barn lever idag i hedersrelaterat förtryck och våld. Det hedersrelaterade våldet och förtrycket kännetecknas av att det oftast är kollektivt utövat, att kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central och att valet av partner inte är individens eget val utan en angelägenhet för familjen eller hela släkten. Våldet och förtrycket drabbar både flickor och kvinnor samt pojkar och män och det är både män och kvinnor som är förövare.

När kulturer och religioner möts kan värderingskonflikter uppstå. Det är då viktigt att våga ta diskussionen om vilka värderingar som vi inte kompromissar med. Demokrati och jämställdhet mellan män och kvinnor är ett sådant exempel. Hedersrelaterat våld och förtryck kan ta sig olika uttryck. Kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädsel, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. Kan även leda till hot om våld och våld inklusive dödligt våld.

Att begränsa friheten för kvinnor eller andra hör inte hemma i vårt samhälle. Socialtjänsten har ett uppdrag att ge stöd och hjälp till de som utsätts för hedersrela-

terat våld och förtryck. Därför är det viktigt att personal inom socialtjänst har kunskap kring hedersrelaterat våld, om vad som utmärker detta våld, hur det kan ta sig i uttryck och vilka konsekvenser det kan ha för personer som utsätts för det.

Eftersom det ofta är i skolan som problem med hedersförtryck kan upptäckas måste personalen ha kunskap om hur man upptäcker problemet och hur problemet bäst bemöts då man annars kan utsätta eleven för fara. Alla ska ha kunskap om att man har en skyldighet att anmäla vid oro. Skolan ska också säkerställa att eleverna har kunskap om sina rättigheter för att kunna be om hjälp.

Elevhälsan spelar en viktig roll när det gäller att ge information, råd och stöd till ungdomar och till familjer relaterat till könsstämpning. Här tillämpas stöd framtaget av Socialstyrelsen.

Barn eller ungdomar som befinner sig i en miljö i en hederskontext ska få den hjälp och stöd som behövs från såväl skola som socialtjänst. Det ska finnas tydliga rutiner för hur detta arbete ska fungera och lättillgänglig information för vart man vänder sig för att få sådan hjälp och stöd. Om ett barn eller ungdom är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck kan de vända sig till elevhälsan, för kvinnor och män finns socialtjänsten i kommunen tillgänglig för hjälp och stöd.

